

E

INŠPIROVANÉ

SKUTOČNOSŤOU

CUDZIE DIEVČA

ZUZANA BILAVSKÁ

Vydavateľstvo Elist
www.elist.sk

Zuzana Bilavská

CUDZIE DIEVČA

Autor: © Zuzana Bilavská
Korektúra: Andrea Hošťáková
Obálka: © Adriána Švarná
Vydavateľstvo: © Elist s. r. o.
Rok vydania: 2017, prvé vydanie

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy nesmie byť reprodukována, uchovávaná v rešeršných systémoch alebo prenášaná akýmkoľvek spôsobom vrátane elektronického, mechanického, fotografického či iného záznamu bez predchádzajúceho písomného súhlasu autora, respektíve vydavateľa.

ISBN: 978-80-8197-064-1

Všetkým skutočným postavám posielam svoj obdiv a vyjadrujem obrovskú vďaku, že mi svoje životné skúsenosti, trápenia aj chvíle lásky a pohody prepožičali do príbehu, ktorý im z celého srdca venujem. Lúbim vás.

Prológ

Rok 2000

Milý Vladko,

v roztrasených rukách držala pokrkvany list a pohľadom ho skenovala zhora nadol, potláčajúc nutkanie preskočiť úvod a začať rovno od konca. *Unikla by mi podstata,* pomyslela si sama pre seba a donútila oči, aby sa vrátili na miesto, kde sa celý príbeh začal.

prežili sme spolu krásne chvíle a ja len veľmi ťažko hľadám vhodné slová, ktorými by som dokázala vystihnúť, ako sa práve teraz cítim. Bol si moja prvá láska, milenec, s ktorým som prežila nespočetné množstvo krásnych chvíľ, a teraz Ťa zrádzam. Už dlhšie však cítim niečo, čo ma veľmi silno od Teba oddeľuje a fahá niekam preč. Stretla som iného muža. Áno. Láka ma to za ním. Viem, že to nie je nič moc. Chabý dôvod, ktorý sa hádam ani nemá písať do listov. S ním je to však celkom iné. Je pre mňa neprebádanou vodou, hlbokou a mútnou, ktorú treba rozčeriť, aby som dovidela na jej samé dno. Je to akýsi môj cieľ, milovať ho naveky. Túžba, ktorá ma spaľuje. Sklamala som Ťa. Sľúbila som Ti, že na Teba počkám, no nemôžem inak. Je oveľa starší odo mňa. Ak som dobre počítala a verím, že áno, presne o trinásť rokov. Má na mňa zvláštny vplyv, pod ktorým som ochotná dovoliť mu všetko, vieš? Azda mi budeš môcť niekedy odpustiť. Viem, že práve v tejto chvíli to nie je možné a tiež som si vedomá toho, že to istý čas potrvá, obzvlášť keď Ti chcem povedať čosi veľmi dôležité...

Eva sa musela nadýchnuť. Poriadne a zhlboka rozmietala napätie, ktoré jej spúťovalo celé telo. Zrak jej zahmlievali slzy. Musela ich potláčať hneď z dvoch dôvodov: po prvé, rozpitá maskara ju štípala v očiach, po druhé, pre

slzy nemohla dočítať list, ktorý tu našla zahrabaný medzi otcovými starými fotografiami, listami a dokumentmi z vysokej školy. Neblahé tušenie smutného konca tohto listu jej skrížilo cestu rovnako rýchlo ako neplánovaná cesta do Maďarska k Balatonu do domu jej otca, v ktorom sa práve teraz nachádzala a kde sa on rozhodol prežiť dôchodok úplne sám. List niesol rukopis jej matky. Adresovala ho mužovi, ktorý mal pre ňu znamenať prvú lásku. Jej prvý Vladko však tento list nikdy nedostal. Nechá-pala, ako sa tento hádam už aj storočný papier objavil na takomto mieste. Zblúdilé slová na rozlúčku nikdy nenašli svojho adresáta. Eva si potrebovala na chvíľu oddýchnuť.

Vrátila sa k rodinným fotografiám. Čiernobiele farby sa zmenili na rôzne odtiene sivej a polámané okraje spomienok z detstva už pamätali lepšie časy. Mama, ocko a Eva pri Balatone. Mama, ocko a Eva v Bulharsku. Eva, starý otec a stará mama na pláži. Drobná Eva obalená do plávajúceho kolesa sa usmieva do hľadáčika fotoaparátu. Strapatá Eva sa hrá s veľkou mušľou, ktorú jej ocko vylo-vil z mora. Eva si nostalgicky spomenula na modrý kýb-lik, ktorý naplnila mušľami. Nazbierala ich spolu s oc-kom na dovolenke. Medzi fotkami sa snažila nájsť záber, z ktorého mušle kypeli ako nakysnuté cesto na koláč. Vy-bavila si v pamäti, že ich bolo naozaj veľa.

„Prilož si ju k uchu,“ ocko jej podal jednu z tých väč-ších a Eva sa započúvala do zvláštneho šumenia. Vrátila sa späť k fotkám. Ocko a mama sa bozkávajú. Nespomí-nala si, kedy videla svojich rodičov vymieňať si bozky. Pamätala sa na veľa hádok, množstvá obvinení a raz toľko výčitiek. Museli prejsť dlhé roky, aby mohli byť všetci opäť šťastní. Lenže za akú cenu?

Potriasla hlavou, akoby sa z nej snažila vypudíť myšlienky na minulosť, ktorá už mala byť dávno pochovaná. Len ten list ju stále pálił v rukách. Opäť ho zodvihla zo zaprášenej podlahy, vytrhla ho slnečným lúčom z pazúrov, pohľadala miesto, na ktorom skončila a opäť sa začítala...

1

Rok 1988 Bratislava

Bolo nedeľné ráno a do okenných tabúľ šľahal silný dážď. Nič na tomto svete nemohlo byť krajšie ako ro-dinná idylka: dcéra nalepená na televízor upierala pohľad na skákajúce kreslené postavičky a on so svojou horúcou ženou pod perinou.

„Stále sa mi páčia tvoje prsia,“ mumlal medzi bozkami, ktorými ich dôkladne obsypával. Ohotne mu ich nastavila, veď dotyky svojho muža milovala ako jeho celého. Pozerala sa však niekam za dažďové kvapky. Hľadala v nich svoje myšlienky, ktoré v posledných dňoch pravidelne opúšťali jej myseľ. Rovnako ďaleko sa one-dlho ocitne aj jej muž. Čo si tu len bez neho počne? Ako zvládne chod celej domácnosti sama? Mali veľký byt a on dobré postavenie v práci. Nerozumela jeho náhlemu rozhodnutiu odísť do Austrálie. Aký význam má cestovať sám a nemôcť sa o všetko podeliť so svojou ženou? Ako len dychtivo prijal ponuku svojho brata, aby ho prišiel navštíviť. Skákal vtedy od radosti ako malý chlapec, ktorý sa teší z vysnívaného vianočného darčeka. *Ach, Jozef*, zastonala v duchu Elena a privrela oči. Spomenula si na pozývací list, ktorý našla pár dní po telefonáte Jozefovho brata. Obzerala si ho zo všetkých strán, skúmala pečiatky všetkých pôšt krajín, ktorými putoval, a na malú chvíľu sa pohrala s myšlienkou, že ho spáli...

„Kde sa mi túlaš?“ vytrhol ju z blúdenia, keď sa jej už dostal medzi nohy, ani si neuvedomila, ako k tomu došlo.

Nikdy predtým sa jej nestalo, že by pri milovaní sa so svojím manželom bola myšlienkami taká vzdialená. Priľahol ju telom a Elena vydýchla do jeho bielych chĺpkov na hrudi.

„Prestaň, počkaj chvíľu,“ vyslovila nahlas potrebu zastaviť ho. Nemôže sa mu oddať, keď vidí ich koniec. Bola to ich posledná spoločná nedeľa.

„Čo je to s tebou?“ vtisol si tvár do jej rozstrapatenej trvalej a nosom sa nadýchol pomarančovej vône z mahagónových kučier.

„Nemôžem, Jožko, pusť ma.“ Posadila sa na kraj postele a bosé nohy spustila na koberec. *Bolo by treba povysávať*, pomyslela si a zrak uprela na malú smietku pod toaletným stolíkom. Jej myseľ však zamestnávali oveľa dôležitejšie veci.

„Elenka,“ šmátral jej pod nočnou košeľou, jej smútok nevnímal. Nikdy ho nevidel, iba vtedy, keď mu o ňom povedala sama. Ctižiadostivý muž o pár dní opustí ich spoločnú domácnosť.

„Myslela som si, že si doma šťastný,“ poznamenala skôr sama pre seba, ale jej slová počul zreteľne a jasne.

„Už zase sme pri tom?“ znervóznel. „Ešte aj v posteli mi budeš robiť výčitky? Tak to ti teda ďakujem pekne za krásnu nedeľu! Dofrasa!“ Vystrelil z postele, odomkol dvere na spálni a cestou do kuchyne skontroloval ich desaťročnú dcérku.

Eva žila vo vlastnom svete nedeľných rozprávok. Jej drobné telo sa strácalo v hlbokom zelenom gauči a oči otvorené dokorán upierala na čiernobielu obrazovku. Jeho dcérenka mu bude chýbať. Evička. Pichlo ho v hrudi, no bol to len nepatrný záblesk zlej výčitky, ktorý čoskoro

pominul. *Ved' sa vrátim*, pomyslel si, hoci svojim slovám sám neveril. Aj to mu štasti pokazilo náladu. Zachmúrený sa opieral o kuchynskú linku, nevnímal pískajúci hrniec na plynovom horáku.

„Chceš nás podpáliť?!“ Elena vletela do kuchyne a v chvate vypla sporák. Jozef si prešiel prstami po bielych vlasoch a belasými, smutne vyzerajúcimi očami sa zahľad na svoju ženu. Pozoroval ju, ako zalieva pre oboch kávu a v duchu si pomyslel: *Kam sa vytratila jej krása?* Kedysi husté vlasy hrali všetkými odtieňmi jesene. Prelievala sa v nich gaštanová s hnedou, ryšavá s mahagónovou. Miloval ich vôňu. Ešte aj dnes voňali rovnako, iba permanentná trvalá, ráno rozlietaná na všetky strany, ich obrala o lesk. Pružné boky, ktoré porodili ich krásnu dcérku, boli oblejšie než pred rokmi. Už ich neodhaľovala pod hlbokými rozparkami na sukniach, dokonca aj vysoké lodičky vymenila za pohodlné mokasíny. Iba jej prsia zostali pekné a po pôrode naliate. Jeho krásna žena sa zmenila na manželku. Mal ju stále rád, nerozumel však pocitu, ktorý sa v ňom usadil, odkedy dostal vycestováciu doložku. Tešil sa, možno až priveľmi, no zároveň sa bál, aby to na ňom nebolo vidieť.

Nedeľa prebehla vo vlažnej nálade a ničím sa neodlišovala od ostatných. Ničím okrem sexu. Nedele bývali ich – jeho a Eleny. Vždy sa pred dcérou zamykali v spálni a ona mala dovolené pozerat' raňajší program pre deti. Potom ju vzal do cukrárne, zatiaľ čo jeho žena pripravila nedeľňajší obed, po ktorom bolo treba riadne pochrápať pod novinami zloženými na hrudi. Vôňa ožehlenej bielizne pripomenula krátiaci sa víkend, blížiacu sa večeru a začiatok nového týždňa.

Pondelňajšie ráno sa zdalo rovnaké, ale predsa len bolo čímisi iné. Raňajky boli pripravené a z červenej šálky s bielymi bodkami vystupovala ako každý deň para. Voňala bielou kávou a ako postupne chladla, robila sa na nej nechutná šupka, kvôli ktorej ju Eva nikdy nedopila celú. Okrem toho, že bol bežný školský deň, ešte niečo bolo v to ráno iné. Za stolom raňajkoval jej otec. Vysoký muž s bielymi vlasmi a modrými očami, vždy pripomínajúcimi smútok, raňajky s jeho dvoma dievčatami nikdy nestíhal. Každé ráno odchádzal z domu ešte pred siedmou a kávu pil výlučne iba v kancelárii. Vo veľkých dlaniach obracal šálku a spytoval sa svojej ženy, či bude vhodnejšie obliecť si do lietadla džínsy, alebo nohavice.

Chystal sa na veľkú cestu k protinožcom navštíviť svojho brata. Elena na okamih zaváhala. Chvíľu sa bavili o jeho dileme, napokon sa otočila chrbtom k stolu, za ktorým dievča s veľkými hnedými očami prežúvalo obrovský krajec chleba. Sledovalo ju, ako si prstom stiera slzu. Zotrela si džem z kútikov úst a potom skúmala otcov nespokojný výraz na tvári. Dával ho najavo veľmi často. Vždy chcel viac, no nikdy nevedel, ako na to ísť správnou cestou. Jej mama vravievala, že chce všetko hneď a čo najskôr, že trpezlivosť je preňho neznámy pojem.

„Už zase plačeš?“ otec bol opäť nervózny. Cestovná horúčka a mamine obavy mu kazili náladu.

„Nevracajme sa už k tomu, dobre?“

„Tak prestaň roniť krokodílie slzy. U brata predsa zarobím nejaké peniaze a na Vianoce budem doma. Už sme to prebrali. Ježišu! Hovorili sme o tom už vari stokrát! Naozaj sa mám cítiť zle? To chceš dosiahnuť? Pokazila si mi celú nedeľu a nový týždeň chceš začať rovnako?“

„Veď ja viem, viem,“ pritakala, ale nedokázala potlačiť smútok a predstierať radosť. „Len premýšľam, či tie tvoje vidiny nie sú príliš smelé. Načo je nám nové auto?“

„Chceš sa stále voziť v tej hrdzavej fiatke? V podniku nezarobím toľko, koľko u brata. Vrátim sa cez Nemecko, kúpim tam nové auto, a keď budem doma, vydýchneš si a ešte budeš bohatšia. Potom sa už nebudeš pýtať, načo je nám to alebo ono. Uvidíš, ako ľahko si na komfort zvykneš a ešte mi aj poďakuješ.“

Eva pozorovala, ako mame dochádzajú sily a na obzore sa črtá ďalšia hádka. Krčila sa za stolom a popíjala kakao.

„Peniaze, peniaze, peniaze! Odkedy ťa poznám, nehovoríš o ničom inom!“

„Chcem pre nás lepší život! Je to také ťažké pochopiť? Budem ti telefonovať a písať vám listy. Ani sa nenazdáš a budem späť.“

„Prečo jednoducho nemôžeme ísť s tebou?“

„Došľaka, Elena!“ tresol päťou o stôl. Zháčil sa práve včas, lebo jeho dcérka zdvihla vypúlené oči od raňajok. Bála sa, a tak musel zmierniť hlas. „Povedal som ti to hádam už stokrát. Ste predsa zárukou, že sa vrátim. Nie je to moja vina, ale chyba režimu, ktorý vládne v tejto krajine.“

„Žiadne záruky nie sú stopercentné. Muži odchádzajú od svojich rodín, nech si každý myslí, čo chce,“ trvala na svojom.

„A kam by som asi tak šiel? Ha? Do Vianoc musím byť späť, inak ma zavrú, až ozeleniem. A hádam si nemyslíš, že by som zostal u brata navždy?“

Elena iba pokrútila hlavou. Ľudia opúšťali svoju

krajinu, muži svoje rodiny. Nemusel jej zaslepovať zrak ani balamutiť myseľ. Vedela svoje. Poznala tých, ktorí sa už nevrátili. Mlčky sa s nimi rozlúčila a mlčky žila ďalej. Otočila sa k svojej dcére. Pohľadom ju pobádala, aby dojedla. Škola nepočká a nepatrí sa prísť neskoro. Ešte raz jej prečesala vlasy a na líce vtisla mokrý bozk.

Jej rodičia sa hádali často, ale prečo plače v také krásne ráno obohatené o ockovu prítomnosť pri raňajkách? Čo na tom, že pršalo? Bol tu a odviezol ju do školy. Nerobieval to často, skôr zriedkavo. Zakvačila sa do jeho veľkej ruky a dala sa viesť.

„Pod' ku mne a objím ma.“ Zobral ju do náručia a dlho ju v ňom podržal. Otcove objatia mala rada. Často sa spolu bláznili a veľmi veľa ju naučil. Nedalo sa zabudnúť na nespočetné množstvo lyžiarskych zájazdov a rovnako ani na všetky bláznivé zážitky, ktoré si nechávali pre seba spolu s ostatnými tajomstvami.

„Lúbim ťa, dcérenka,“ vravieval jej často.

„Aj ja teba, ocko. Prídeš ma poobede zobrať?“ lúčila sa s ním pred bránou školy.

„Vieš, miláčik, príde ťa vyzdvihnúť ujo Peter. Pamätáš si uja Peťa z lyžovačky, však, zlatko?“

Prikývla, lebo si naňho spomínala. Bol rovnako vysoký ako ocko a tiež mal rovnaké biele vlasy.

„A prečo neprídeš ty?“

„Musím na pár dní odcestovať. No neboj sa, vrátim sa skoro a potom spolu opäť dačo vymyslíme, dobre?“ brnkol jej po nose.

„A donesieš mi niečo?“

„A čo také?“

„Vieš,“ rozprávala dôležito a ruky si pritom dala

v bok, aby pochopil, že je to pre ňu naozaj veľmi dôležité, „potrebujem opasok s Mickey Mousom. Kúpiš mi ho? Prosím, prosím.“

„Sľubujem.“ Naposledy ju objal a zanechal ju pred bránou základnej školy so sľubom vysloveným precíteným mužom, ktorý sa lúči pred odchodom na dlhú cestu, a ona sa iba tešila na vysnívaný módny doplnok. *Šťastné dieťa*, pomyslel si, *ešte ničomu nerozumie.*

Vrátil sa späť do tichého bytu. Mlčky prechádzal miestnosťami a hľadal svoju ženu. Ležala skrútená na posteli v ich spoločnej spálni, kolená si tisla k brade, ktorá jej drkotala v tľmenom plači. Zastavil sa medzi dverami a hodnotil škody, ktoré svojím odchodom napácha. Z akéhosi nevysvetliteľného dôvodu ho to ťahalo spoznať svet, no ani bolesť jeho manželky mu nebola ľahostajná. Ľahol si k nej do postele a zozadu ju objal.

„Nechcela som, aby si ma takto našiel. Myslela som si, že sa zdržíš dlhšie.“

„To je v poriadku. Len plač,“ pritúlil sa k nej. Otočila k nemu uplakanú tvár a dlaňou zmáčanou od slz mu prešla po líci. Natiahla sa k nemu po bozk, ktorý jej nedokázal odprieť.

Bozkal ju, akoby to bolo naposledy. Pritískal si jej telo na svoje a nohy sa im preplietli ako chápadlá chobotnice. Prisali sa jeden na druhého. Elena na odchádzajúceho manžela, Jozef na manželku, ktorú mal už čoskoro opustiť. Stiahol z nej nočnú košeľu, ktorú si v ten deň ešte nestihla prezliecť. Nemala dostatok síl urobiť zo seba ženu, ktorá by mohla vyjsť do ulíc. Letargicky sa podvolila náštojčivému manželovi, ktorý sa počas nasledujúcich chvíľ

zmenil na jej milenca. Utápala svoj žiaľ v jeho objatí a bozkoch. Keď jej zaplavil vnútro vášňou, ktorá ho omínila už od predchádzajúcej nedele, Elena si dovoľila spomienku na ich prvé milovanie.

Bolo to vášnivé a nedočkavé aj napriek tomu, že sa príliš neponáhľali. Mala vtedy priateľa, s ktorým sa dlho nevedela rozísť. Do Jozefa sa zamilovala bezhlavo a neplánovane. Pri Vladkovi cítila istotu a nudnú rutinu. Ak to vôbec bolo možné, dlho sa snažila udržať city pod kontrolou. Predsa len, Jozef bol od nej o trinásť rokov starší. Vzhliadala k nemu pre jeho vzdelanie, rozhládenosť a futbalový talent. Spreádzala ho na všetky zápasy. Bola pyšná priateľka muža, po ktorom túžilo mnoho dievčat. *Čo na tom, že bol už raz ženatý? Teraz je teraz, myslela si vtedy.*

Zo zamyslenia ju prerušilo hlboké dýchanie, keď sa jej manžel zvalil vedľa nej. Opäť ju zozadu objal a ona sa k nemu pevne pritísila.

Bol sychravý septembrový pondelok a písal sa rok tisícdeväťstoosemdesiatosem. Pršalo už od nedele a Elena sa cítila ako počasie vonku. Pomrvila sa v náručí svojho muža a ovinula si jeho paže okolo seba. Vedela, že keď vstanú z vyhriatej postele, v ktorej sa práve milovali, ich kroky povedú do veľmi neistej budúcnosti. Pri spomienkach na ich prvé milovanie preto potláčala tušenie, že to dnešné bolo zároveň ich posledné.

***

Niektoré dni ubiehali pomaly, iné rýchlejšie. Elena sa len veľmi ťažko dostávala do bežných koľají.

Denno denne čelila otázkam svojej dcéry.

„Kedy sa vráti ocko?“ spytovala sa v pondelok. „Kedy už konečne príde domov?“ dožadovala sa odpovede o pár dní neskôr.

Ubehli prvé týždne, mesiac, dva, keď povedala: „Sľúbil mi opasok, ktorý je teraz veľmi v móde.“ Postavila sa pred ňu s rukami v bok a vyčkávala na odpoveď. Boli dni, keď Elena netúžila po inom, len sa zavrieť v spálni a ponoriť sa do svojho smútku. Bolo nespravodlivé, že jej nezostával čas, aby sa v ňom poriadne vyžila. Mala na to predsa právo. Jej manžel bol na opačnom konci zemegule a ona sa cítila osamelá a nebezpečne bezmocná.

Nepomáhali ani návštevy jej matky. Brigita si robila starosti o vnučku, ale predovšetkým o dcéru, ktorá sa jej strácala pred očami. Byť počas jej prítomnosti rozvonieval po vanilkovom cukre a tureckej káve. Pohľadom na chvíľu zabehla k Eve, ktorá sa pri nich hrala s bábikami.

Prišla zima, keď konečne prestala počítať dni. Aj Eva sa naňho pýtala čoraz menej. Možno to nebolo dobré znamenie, že jej už toľko nechýbal.

Práve vyberala zo skrine jeho obleky, veď onedlho prídu Vianoce a oni budú opäť všetci pohromade. Bolo potrebné ich vyčistiť. Tri mesiace ubehli ako voda a Jozefov príchod sa blížil.

„Čo robíš s tými oblekmi?“ spytovala sa Brigita z ušiaka, v ktorom štrikovala nový sveter. Na stolíku vedľa nej ležala nedoriešená krížovka a po byte opäť rozvonievala turecká káva.

„Zanesiem ich do čistiarne. Myslela som si, že na to budem mať viac času, ale týždne ubehli zrazu akosi

rýchlo. Jožko sa už čoskoro vráti domov a ani neviem, či ich dovtedy stihnem vyzdvihnúť," robila si starosti, zatiaľ čo ich poctivo vkladala do igelitového obalu a uhládzala dlaňou, akoby ňou prechádzala po manželovej tvári. Sledovala pritom súcitný pohľad svojej matky. Brigita skúmala obleky, v ktorých sa každé ráno vyberal do práce, akoby sa ich snažila obviňovať z nešťastia svojej dcéry.

„Naozaj si myslíš, že ich bude ešte niekedy potrebovať?“

Elena prudko zdvihla hlavu a jej nahnevané oči potemneli. Jozef jej chýbal a takéto komentáre jej ubližovali. Bolesť už dávno poznačila unavenú tvár a ubrala zopár kíl. *Teraz by som sa mu páčila viac*, usúdila pri poslednom pohľade do zrkadla.

„Len sa netvár," pokračovala Brigita, „všetci vedia to, čo si ty nechceš pripustiť.“

„Prestaň s tým, vráti sa," uhýbala pohľadom, akoby sa vyhýbala samotnej pravde.

„Aj teta Marika hovorila, že ten už nikdy nepríde domov. Vzal roha, moja milá! Vraj keď nastupoval do lietadla, videli sme ho naposledy. Vyčítala mu to z tváre, ako sa s nami v duchu rozlúčil," mierila prstom na dcéru ako na vinníka, ktorého treba pokarhať.

„Marika nech mi vylezie na hrb. Čo už len tá môže vedieť? Je to jej muž či môj?“

„Ako chceš. No ja som ti to hovorila.“

„To je typické, mama! Toto je tvoja podpora?“ Elene dochádzali slová a ani si neuvedomila, že Eva ich sledovala nechápavým pohľadom. Stále nerozumela, prečo sa hádajú. Veď ocko bude už o týždeň doma. Jej stará mama

sa mýlila. Ocko sa vráti! Áno, ona určite nemá pravdu!

***

Búchanie na dvere neutíchalo. Všetci spali vo svojich izbách a zo sna ich vytrhol zvonček sprevádzaný neohlásenou návštevou.

„Vráť sa späť do postele,“ prikázala Elena dcére a zahalila sa do župana. V tme nahmatala vypínač a s rozsvietením silných žiaroviek si pretrela oči.

„Štátna bezpečnosť, otvorte!“ Trieskanie na dvere silnelo a vytrvalosť zvonca sa predlžovala.

Strach malú Evu paralyzoval a zatlačil bližšie k zárubni dverí, no ich prah nedokázala prekročiť. Na pleciach pocítila babičkine dlane, ako ju tlačia späť do postele. Nevedela rozpoznať, či sa bála, alebo bola iba rozrušená. Jedno bolo jasné: ani dnes ničomu nerozumela.

Elena sa došuchtala k dverám. Ostré svetlo žiarovky jej oslepilo oči, keď konečne otvorila dvere. „Čo sa deje? Čo tu robíte? A čo vlastne chcete?“

Ani sa nepýtali a vtrhli dnu. Odsotili ju od dverí, takmer odletela na druhú stranu chodby. „Oblečte sa, pani Šoltésová. Pôjdete s nami.“

„No dovoľte! Okamžite odíďte! Počujete?“ Jej nalievavý hlas však zostal bez odpovede.

Traja muži zrazu okupovali celý byt. Bez pozvania sa jej začali prehrabávať vo veciach. Krátko zahliadla matku, ako sa pokúša utíšiť plačúcu Evu. Kde sa tu, došľaka, vzali?

Elena si utiahla opasok na župane. Napriek horúcej situácii jej bola veľká zima. Žalúdok sa jej zdvíhal

z nepríjemnej predtuchy a napínalo ju na zvracanie. O ŠTB už niečo vedela. Poznala ľudí, ktorí unikali pred nezmyselnými obvineniami. Túžba po slobode im utáhovala slučku okolo krku a viedla k činom, ktorých následky nezostali nepotrešané. Mnohokrát sa tresty dotýkali ich rodín a priateľov, ktorí často podľahli vykonštruovaným obvineniam a násilným doznaniam. Tušenie v jej hlave bolo jasnejšie ako nočná návšteva, ktorú nikto nepozval. Elena vedela, že jej šťastné dni sú spočítané.

„Máme na vás zopár otázok, pani Šoltésová.“ Vysoký muž s veľkým bruchom jej oznámil svoju požiadavku, ktorá ani zďaleka neznela ako prosba. Vrhol na ňu nepríčetný pohľad a ako zmyslov zbavený sa pustil do otvárania ďalších zásuviek. Prehrabával sa v jej osobných veciach, z obálok vyťahoval listy a otváral účty a bankové výpisy.

Modlila sa, aby ich neprehádzal všetky, lebo v tej spodnej mala peniaze. Finančnú rezervu uložila na samé dno a zapratala ju ďalšími dokumentmi. Jej spurný nesúhlas dosiahol svoj vrchol. Odjakživa neznášala nespravodlivosť, a to bol dôvod, prečo sa vrhla na nesympatického pupkáča a odsotila ho od jej súkromia. Ďalší muž bol okamžite na mieste, zozadu ju zdrapil za lakte a tlačil ich k sebe. Príšerne to bolelo, no nevydala ani hláska.

„Mladá pani, pozrite sa,“ pustil sa brucháč do vysvetľovania. „Akiste chápete, že sme tu v záujme štátnej bezpečnosti a svoju prácu si urobíme, či sa vám to páči, alebo nie. Takže sa teraz choďte obliecť a my tu na vás počkáme.“ Jeho hlas znel mierumilovne. Keby bola naivná ženská, možno by mu dokonca naletela. Nemusí jej bulíkať táraniny o štátnej bezpečnosti. Vedela svoje.

„A koho by som ja už len ohrozovala?“

Pupkáč si odkašľal. Na podobné otázky bol zvyknutý, len čo ho zbytočne otravovali.

„Otázky tu kladieme my, pani Šoltésová. Vy sa starajte o to, aby nás vaše odpovede uspokojili. Pre dobro svojej dcéry sa choďte obliecť, aby sme mohli vyraziť,“ hovel si vo svojej moci, ktorú nad ňou mal.

Skôr než jej malá dcéra znova upadla do spánku, bola preč. Tá sa túlila v objatí starej mamy, ktorá ju upokojovala trasľavými rukami.

Elena mlčky sedela na zadnom sedadle auta, ktoré spoľahlivo nachádzalo všetky výtlky na cestách. Nadhadzovalo jej hlavou a nepríjemná cesta sa zdala zbytočne dlhá. Nočné mesto už spalo a vzbudzovalo v nej pocity vzdialenej cudzinky. Potláčala slzy, ktoré sa jej hromadili v očiach, a prehĺtala obrovské guče poníženia, lebo v duchu už šípila pravdu. V opačnom prípade by tu predsa nebola, ale spala by vo svojej spálni v prázdnej posteli. Čo si to urobil, Jozef? Nechcelo sa jej veriť, že jej tušenie, keď ho vyprevádzala na letisko, bolo správne. *Prekliata teta Marika*, vycerila v duchu zuby na jej premúdreň výraz tváre a predstavila si, ako povýšenecky sa bude tváriť, keď v rodine vypukne správa o Jozefovom úteku. Vlastne, o jeho možnom úteku. Zatiaľ nebolo ešte nič potvrdené. Iba sa viezla a čakala, čo bude ďalej.

Tmavé auto zaparkovalo pod lampou osvetľujúcou vchod do veľkej budovy. Prázdne a mĺkve steny ich pohltili do svojich útrobov, uväznili ju v čase a priestore udalostí, na ktoré nikdy v živote nezabudne.

„Takže, pani Šoltésová, začneme pekne po poriadku,“ jeden z vyšetrovateľov sa posadil oproti nej a laktami sa

oprel o stôl, ktorý sa zakolísal. Dlaňou si prešiel po lysine a upriamil na ňu prasacie očká plné opovrhnutia a výsmechu. Vystrašenej žene drkotali zuby. Jej strach sa mu páčil, možno ho dokonca vzrušoval.

Veľkými očami sa obzerala po miestnosti, v ktorej sa okrem krivého stola, dvoch stoličiek a jednej lampy nenachádzalo nič iné. Pusté miesto bez života ju oberalo o dych. Cez zamrežované okno pozerala na hviezdy a od nervozity si olupovala kožu okolo nechtov. Prečo tu sedí? Ničím sa predsa neprevinila. Akosi však tušila, že jej vina bola uznaná už vopred a nie je tu preto, aby jej na tomto odpornom mieste bola dokázaná. *Som vydatá za muža, ktorý zdrhol*, priznala si v duchu. A to bolo jej najväčším previnením.

Hovorilo sa, že vyšetrovatelia sú väčšinou primitívni ľudia bez vzdelania. Ona sa obávala, že práve to je ich najväčšia výhoda.

„Kde ste sa zoznámili s vaším mužom?“ položil jej prvú otázku.

„Ja, ja...“ habkala, zrazu si nevedela spomenúť. „Vodu. Mohla by som dostať pohár vody?“

„Až keď budeme spokojní, pani Šoltésová,“ uškrnul sa na kolegu, ktorý stál pri dverách a všetko sledoval. Vymenili si zopár pohľadov, ktoré vraveli: Trošku sa s ňou pohrajme, aj tak nemáme čo robiť. Ďalší z mužov všetko zapisoval na písacom stroji. Až teraz si všimla, že v rohu za jej chrbtom sa nachádzal ďalší stôl s malou lampičkou.

„Kladiete si požiadavky, a to sme ešte ani nezačali. Pýtam sa, kde ste sa zoznámili s vaším mužom?“

„Asi na futbalovom zápase. Myslím,“ žmolila si prsty a snažila sa vybaviť si všetky detaily. Ako naschvál jej

myšlienky blúdili všade inde, len nie do ich spoločnej minulosti. Spomínala si ťažko.

„Kde sa konal ten zápas a ktoré družstvá práve hrali? Čo tam robil váš manžel? Kam ste išli po zápase? Sústreďte sa na mňa, pani Šoltésová,“ zaplavil ju otázkami a ona odpovedala najlepšie, ako vedela. Lenže muž za stolom nebol spokojný. Vstal a začal sa prechádzať po miestnosti.

„Kedy sa váš muž prvý raz zmienil o tom, že by rád vycestoval? Čo ho k tomu viedlo a kto všetko o jeho plánoch vedel?“ naklonil sa k nej a ona pocítila na tvári nepríjemný závan hrozby.

„Prečo si myslíte, že rád?“ pokúsila sa o vzdorovitosť, ale nebolo jej to nič platné.

„Myslíte na svoju malú dcéru,“ prišlo na rad vydieranie, keď jej odpovede neboli úplné. Muž sa postavil, na krátku chvíľu sa vzdialil. O pár sekúnd sa opäť objavil so zväzkom listov, ktoré hodil na stôl. Elena spoznala Josefovo písmo, letecké obálky aj zahraničné pečiatky pôšt. S opovrhnutím ju počastoval pohľadom plným nenávisťi.

„Vidím, že ich spoznávate.“ Postavil sa za ňu a jednou rukou jej rozviazal opasok na hrubom svetri, ktorý si v chvate na seba navliekla. „Zopár podobných ste dostali do schránky. No tak, pani Šoltésová, určite nechcete svojej dcére pokaziť budúcnosť,“ opäť sa vrátil k Eve a jednou rukou zašiel pod navrstvené oblečenie. V dlani zovrel jeden prsník a Elena na krátku chvíľu sykla, no držala sa statočne, hoci s tvárou vykrivenou od bolesti.

„Kedy ste mali v úmysle vydať sa za vaším manželom do Rakúska?“

„Môj manžel je v Austrálii.“

Mužské hlasy v chabo osvetlenej miestnosti sa rozosmiali hrdelným smiechom. „Nerobte z nás hlupákov,“ vyšetrovateľ zastavil smiech, akoby uťal sekerou, a na jej tvár dopadla jeho dlaň.

„Štetka,“ vypľul na ňu slovo, ktoré ju zatlačilo hlbšie do stoličky. Elena sa cítila unavená. Nedokázala potlačiť slzy. Padali jej po lícach na odhalený prsník. Bála sa zakryť si ho šatami. Bránila sa inštinktu položiť si naň dlaň a ukryť ho pred pohľadom muža, ktorý jej ubližoval. Psychicky aj fyzicky.

„Musím ísť na záchod, prosím,“ vyslovila malú prosbu, za ktorú sa, ani nevedela prečo, hanbila.

„Posledné leto ste niekoľkokrát vycestovali do Maďarska. S akým cieľom? S kým ste sa tam stretli? Nezatíckajte, pani Šoltésová. Vieme, že váš muž tam mal niekoľko stretnutí. Tých ľudí sme už dávno preklepli. Chceli vám pripraviť pôdu na ľahší útek?“

Elena opäť odpovedala pravdivo, neklamala. Bála sa. Močový mechúr ju tlačil a slzy už nepadali po jednej, ale tiekli prúdom. Chlapík sa znovu posadil a niekoľko minút sa mlčky prehrabával v zabavených veciach. Milostné listy, súkromné fotografie z dovolení v Bulharsku a pri Balatone, šperky, doklady aj rodné listy. Hral s ňou dômyselnú hru a na jeho strhanej, lež spokojnej tvári bolo vidieť, ako dobre sa na nej baví. Predstieraná trpezlivosť, falošné úsmevy. A Elenin plný močový mechúr.

„Prosím, naozaj potrebujem ísť na záchod,“ šepkala zahanbene so sklonenou hlavou.

„Áno, samozrejme,“ natiahol k nej dlaň a pohladil ju po tvári. Presne po tom istom mieste, kde ju predtým udrela jeho dlaň. Ten dotyk však štípal rovnako.

„Prečo sa červenáte? Je to predsa prirodzená ľudská potreba. Viete, spomínam si ešte na jednu záležitosť, ktorá mi stále nejde do hlavy. Keď váš muž...“

Elena ho prestala vnímať. Telo ju premohlo a moč jej začal stekať po nohách. To už nahlas plakala a tvár si vložila do dlaní.

„Sviňa jedna špinavá!“ Muž sa zodvihol zo stoličky a ona zostala v miestnosti sama. Nevedela, koľko prešlo času ani ako dlho tam sedela opustená so svojimi myšlienkami a silnou arómou moču, ktorá jej udierala do nosa.

Kam všetci odišli?

Len aby neublížili jej dcére.

Bože, prosím! modlila sa, aby neobťažovali jej rodinu.

Jej mama už akiste volala otcovi, že ju odvliekli.

Za oknami istenými mrežami začínalo sviatať. Zámka opäť zacvakala a dvere sa rozleteli dokorán. Nevedela, koľko uplynulo času. Ako dlho tu vlastne ponížená a unavená sedela?

Muž, ktorý ju po celý čas dusil otázkami, hodil na stôl lajstrá s jej výpoveďou a pero.

„Podpíšte to a môžete ísť.“

Doslova sa vrhla na dokumenty a jeden po druhom ich na vyznačených miestach popodpisovala. Bolo jej jedno, čo tam stálo. Nečítala klamstvá, ktoré sa tam určite nachádzali.

Opatrne vstala zo stoličky, cítila sa vyčerpaná. Muž ju vyviedol na denné svetlo a zabuchol za ňou vstupnú bránu do budovy. Zostala stáť, osamelá a zničená, keď po chvíli konečne uvidela známú tvár. Priateľskú, plnú ľúlosti a lásky.

„Otec,“ vrhla sa mu do náručia a s plačom sa nechala odviezť domov.

2

Rok 1997 Viedeň

Pripadala si taká nemožná! Ved' si to miesto našla na mape, preštudovala si všetky električkové spoje, len aby sa z desiateho obvodu dopravila včas na Spitalgasse, no napriek tomu prišla neskoro. Eva vletela do veľkej budovy lekárskej fakulty ako s nasoleným zadkom a bežala priamo k výťahom. Jeden z nich sa práve zatváral priamo pred jej nosom.

„Počkajte! Počkajte na mňa!“ volala na zatvárajúce sa dvere a len o chlp sa prešmykla dnu. Oprela sa o stenu výťahu a snažila sa dostať dych pod kontrolu. Konečne bola schopná normálneho dýchania, a tak si jedným okom prezrela muža, ktorý jej podržal dvere.

„Ďakujem,“ dostala zo seba a pozorne si ho premerala. Zamračila sa naňho, no on tam len tak stál ako prikovaný a pohľad upieral na Evinu rozhorúčenú tvár. Bolo to veľmi zvláštne. Nie, on ho neupieral. Cívil na ňu ako na prízrak a *zvláštne* sa menilo na *čudné*. Prebodával ju očami, hltal ju nimi. Teraz to bol on, ktorému sa hrud' začala prudko dvíhať hore a dole, akoby strácal dych. Vyzeral pritom ako tesne pred infarktom a *čudné* sa začínalo meniť na *strašidelné*.

„Ste v poriadku?“ naklonila k nemu hlavu, keď si

začínal povoľovať kravatu. Iba prikývol, no na čelo mu vyrazili drobné kvapôčky potu. Utriel si ich vreckovkou, ktorú vytiahol zo zadného vrečka nohavíc. Mal na sebe oblek a jeho bezchybný výzor narúšal iba zmätený výraz na tvári, ktorý hovoril, že práve vidí ducha.

Prečo na ňu tak uprene pozerá? Čo tak zíza?

„Nezvolíte si poschodie?“ spýtal sa jej napokon.

„Prosím?“

„Poschodie. Nestlačili ste žiadne poschodie,“ prstom ukázal na číselník.

„Aha.“ V chvate začala hľadať rozvrh predmetov, aby zistila, na ktorom poschodí sa nachádza jej aula. Ako sa tak prehrabávala v tej kope papierov, skrípt a poznámkových blokov, všetky sa jej zosypali na zem. Ešte skôr, než sa po ne zohla, si všimla, že muž, ktorému tu bolo oči-vidne horúco a tesno, zagúľal očami.

„Prepáčte, hneď to bude,“ habkala.

„Kam vlastne idete?“

„Na prednášku.“

„No to je zjavné. Pýtam sa, na akú prednášku? Rozumiete vôbec po nemecky?“

„Samozrejme!“ prudko sa zdvihla a snažila sa usporiadať rozhádzané veci v náruči.

„Máte tu rozvrh? Ukážte mi ho,“ natiahol k nej ruku. Zápästie mal jemne obrastené chlčkami a na malíčku sa mu vynímal zlatý prsteň s pečatou. Nevšimla si, čo bolo na nej vyryté.

Podala mu rozpis, ktorý si, zdalo sa, dosť nešikovne spravila, aby sa lepšie vyznala v prednáškach. Preskúmal ho pohľadom rovnako ako ju samotnú, keď vletela do výťahu s ňou víchor.